

PROTOCOL Dyslexie

1. Definitie dyslexie:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.

Dyslectische leerlingen in het VO hebben problemen met:

- Lezen en/of spellen op woordniveau in het Nederlands en in de moderne vreemde talen (nieuwe klank-tekenkoppelingen, ingewikkelde spellingafspraken);
- Het snel en accuraat lezen (decoderen) van teksten bij alle vakken;
- Het snel en accuraat spellen (coderen) bij functioneel schrijven bij alle vakken.

2. Rechten van leerlingen met een geldige dyslexieverklaring:

Alle dyslectische leerlingen hebben recht op:

- Tijdverlenging in de vorm van 20% minder vragen. Dit geldt voor leerlingen met een dyslexieverklaring (D) en voor leerlingen die op grond van een diagnose recht hebben op tijdverlenging (T). De vragen die niet gemaakt hoeven te worden door deze leerlingen worden gemarkeerd met D/T. Leerlingen noteren op hun toets een D of T. De normering van toetsen met 20% minder vragen wordt aangepast. Deze regeling geldt niet voor schoolexamens. Bij schoolexamens wordt extra tijd voor D/T leerlingen ingeroosterd bovenop de tijdsduur van de toets.
- Tijdverlenging in de vorm van de 20% extra tijd : praktisch gezien komt het erop neer dat een toets zo gemaakt wordt dat een leerling zonder dyslexie deze in 40 minuten af kan hebben opdat een dyslectische leerling de volle 50 minuten kan benutten. Deze regeling geldt niet voor schoolexamens. Bij schoolexamens wordt extra tijd voor D/T leerlingen ingeroosterd bovenop de tijdsduur van de toets.
- Spelfouten bij de MVT en Nederlands worden beoordeeld volgens de afspraken binnen de sectie. Bij het vak Nederlands geldt bij toetsen waarbij onderdelen spelling zitten dat deze onderdelen max. 20% van het eindcijfer mogen uitmaken.

- Vanaf 150 te leren woorden en/of uitdrukkingen mogen idioomtoetsen in twee delen worden gemaakt. Het gaat hier om woorden en/of uitdrukkingen die voor het eerst geleerd moeten worden en nog niet eerder in een SO of proefwerk getoetst zijn. Hierbij geldt dat de leerling bij het eerste toetsmoment de helft van de stof maakt ; hiervan worden de fouten genoteerd. Bij het tweede toetsmoment maakt de hij/zij de andere helft van de stof; hiervan worden opnieuw de fouten genoteerd. De fouten worden bij elkaar opgeteld en bij becijfering wordt dezelfde normering gehanteerd als bij de andere leerlingen.
- In de onderbouw mag de leerling een geheugensteuntje/stappenplannetje bij toetsen gebruiken indien vooraf goedgekeurd door docent en/of rt'er.
- Met name in de onderbouw moet worden gestreefd naar het geven van slechts één MVT overhoring/toets per dag (waar leerwerk aan ten grondslag ligt).
- Bij de MVT de so's niet dicteren (vanuit de vreemde taal) maar uitsluitend op papier aanleveren. Dit is iets anders dan een mondelinge overhoring waarbij gevraagd wordt vanuit het Nederlands naar de vreemde taal.
- Bij een ernstige vorm van dysorthografie (spellingproblemen) mag een leerling gebruik maken van een laptop met spellingcontrole (ook bij toetsen). Deze maatregel dient vermeld te staan in zijn/haar rt-pas.
- Indien bij het vak Nederlands een specifiek grammatica onderdeel wordt getoetst moet de spelling controle worden uitgezet.
- Er mag een laptop met Kurzweil gebruikt worden tijdens toetsen en lessen.
- In een enkel geval kan een vwo leerling dispensatie aanvragen voor de tweede moderne vreemde taal in de bovenbouw (zie bijlage reglement ontheffing tweede moderne vreemde taal).

3. Plichten van leerlingen met een rt-pas:

- Van dyslectische leerlingen wordt extra inspanning verwacht; De leerling dient de leerstof gespreid te leren. Voor de MVT geldt dat de spelling geoefend wordt volgens de richtlijnen van de docent en/of RT. Bij onvoldoendes en/of twijfel over de inzet kan de docent naar een leerbewijs vragen. Denk hierbij aan kladblaadjes met woordjes, een computeruitdraai, samenvattingen, schema's etc.
- De leerling maakt gebruik van overhoorprogramma's zoals "Teach2000", "WRTS", of "Overhoor" of andere leerstrategieën en laat zich daarna overhoren.
- De leerling maakt gebruik van de bij de methodes behorende software, bijv. via Digicampuz.
- De leerling zorgt voor goede aantekeningen, eventueel gekopieerd van medeleerling of docent.
- De leerling vraagt, indien nodig, om hulp.

4. Algemene afspraken voor docenten:

- Wijs bij de uitleg van de methode nadrukkelijk op de bijbehorende software en oefen ook, indien mogelijk, daadwerkelijk met de leerlingen in een computerlokaal.
- Bied toetsen duidelijk en goed leesbaar aan in lettertype Arial punt 12.
- De meeste dyslecten hebben moeite met klassikaal nakijken. Zij kunnen de antwoorden in hun werkboek niet goed verbeteren als de antwoorden alleen worden opgelezen. Werk zoveel mogelijk met antwoordbladen/boeken of controleer het werkboek.
- Help dyslectische leerlingen extra bij het structureren, schematiseren en samenvatten van de inhoud.
- Maak duidelijk aan zowel de dyslectische leerling als aan de klasgenoten dat extra faciliteiten geen voorrecht maar noodzaak zijn.
- per sectie wordt aangegeven voor welke faciliteit wordt gekozen (zie bijlage)

5. Evaluatie

- De dyslectische leerlingen ontvangen per rapportperiode (steekproefsgewijs) een evaluatie formulier over de toepassing van het protocol
- Deze gegevens worden jaarlijks gebruikt voor evaluatie en eventuele bijstelling

Oktober 2017

Bijlage 1

vak	keuze 40 min of D-vragen	afk. sl
Nederlands bovenbouw		As
Nederlands onderbouw		Wss
Klassieke talen		Shn
Frans bovenbouw	D-vragen	Wde
Frans onderbouw		Rmn
Duits bovenbouw		SLo
Duits onderbouw		Ks
Engels		Wr
Geschiedenis		
Aardrijkskunde bovenbouw		Rs
Aardrijkskunde onderbouw		Brs
Maatschappijleer		Rn
Wiskunde	D-vragen	Ds
(wiskunde onderbouw)		Gk
Informatica		Os
Natuurkunde		Eln
Scheikunde		Bmn
Alg. Natuurwetenschappen		Bkr
Biologie		Szk
Economie/M&O		VR
ILT		Htr
Lichamelijke Opvoeding		Wd Mm
Muziek		Mn
Tekenen		Rt
Techniek		Grt
CKV		Ln
BV/Kunst Algemeen	40 minuten toets	BS